

Werkplan 2025

Hoes veur 't Limburgs

Onder voorbehoud

Inhoud

INLEIDING	3
ORGANISATIE	4
BELEIDSPRIORITEITEN	5
ONDERZOEK & KENNISDELING	5
NETWERK	7
EDUCATIE	9
<i>Eerste 1000 dagen</i>	9
Taalrijke Start en Ontwikkeling	9
<i>Voorschoolse educatie</i>	10
Zjuulke	10
<i>Primair onderwijs</i>	15
Meer Kansen met Meertaligheid	15
<i>Limburgs als tweede taal</i>	18
Leef Limburgs	18
INFORMATIEBEHEER	20
Documentatie	20
Limburgs Corpus	20
Informatiebeheerplan Limburgse taal 2026-2029	21
TAALPROMOTIE	22
<i>Doorontwikkeling huisstijl</i>	22
<i>Doorontwikkeling website</i>	22
<i>Campagne Limburgse taal</i>	22
Contentcreatie	23
VOORUITBLIK	24
Zorg & Welzijn	24
BIJDRAGE KANSRIJKE PROJECTEN	25

Inleiding

Het Hoes veur 't Limburgs ('t Hoes) is hét kennis- en expertisecentrum voor de Limburgse taal. In 't Hoes komt alle kennis over de Limburgse taal samen. Als spin in het web bouwt 't Hoes aan een breed netwerk binnen (en buiten) het Limburgse taal-, culturele, en maatschappelijke veld. Het Hoes heeft zicht op ontwikkelingen rond de Limburgse taal in het bijzonder en rond taal en streektaalen in het algemeen.

Het Hoes is er voor alle Limburgers, én voor mensen van buiten de provincie die interesse hebben in de Limburgse taal. Het Hoes stimuleert het gebruik van de Limburgse taal in alle domeinen van de Limburgse samenleving. Bovendien is 't Hoes een actief pleitbezorger voor de voordelen van meertaligheid, omdat het spreken van meerdere talen goed voor je is. Als kennis- en expertisecentrum zet 't Hoes zich in voor het behouden, bevorderen en bestendigen van het Limburgs, zodat de Limburgse taal ook in de toekomst op zo veel mogelijk plekken te horen en te zien is. Het Hoes is er *ouch veur dich!*

Missie: Het Limburgs in Nederlands-Limburg als taal behouden, het gebruik ervan bevorderen en de positie bestendigen in alle domeinen van de samenleving.

Het Hoes is een eigenstandig uitvoeringsorgaan dat haar werkzaamheden onder meer baseert op de gezamenlijke ambities van het Limburgse taalveld. Het Hoes beoogt het professionele werkveld te verbreden en verjongen, de krachten te bundelen en regie te voeren op de toepassing en implementatie van programmalijnen rondom de Limburgse taal.

Visie

Limburg is meertalig en dat is iets om trots op te zijn. Naast de landstaal Nederlands spreekt zo'n 75% van de bevolking een van de verschillende varianten die het Limburgs rijk is. De ligging in de nabijheid van Duitsland en België maakt dat ook het Duits en het Frans ons niet vreemd zijn. Daarnaast heeft Limburg een rijke geschiedenis van migratie en kent daarmee een grote diversiteit aan migrantentalen. Het Hoes streeft ernaar dat de provincie Limburg een voorloper wordt in het omarmen van meertaligheid. Een provincie die meertaligheid ziet als kans. Om dit te bereiken zetten we in op een provinciebrede aanpak en werken we primair met programmalijnen. Ons beleid is evidence informed: het komt voort uit een dialoog met de samenleving én wetenschappelijk onderzoek.

Het erkennen, waarderen en benutten van iemands meertalige achtergrond heeft positieve gevolgen voor het welbevinden en de onderlinge betrokkenheid van mensen. De relatie met kansengelijkheid – op school of op de werkvloer – ligt daarmee voor de hand. Een goed doordacht taalbeleid kan een oplossing bieden voor de uitdagingen waarvoor niet alleen onze provincie staat: het achterblijven van basisvaardigheden, kansenongelijkheid en wereldburgerschapsvorming.

Organisatie

Het Hoes veur 't Limburgs is de concretisering van de gezamenlijke ambities van het Limburgse taalveld. In 2023 is 't Hoes als eigenstandig uitvoeringsorgaan gestart met een tijdelijke organisatiestructuur bestaande uit:

- een stuurgroep met vertegenwoordigers van de *Raad veur 't Limburgs*, *Veldeke Limburg*, *Levende Talen Limburgs*, de *Limbörgse Academie*, de *Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde*, de *Willy Dols Stichting* en een afvaardiging uit de *kinderopvang*, ondersteund door het *Huis voor de Kunsten Limburg* (HKL);
- een bureau bestaande uit de adviseurs (Limburgse) taal en letteren van het HKL, de verbinder (t/m september 2024), taalinhoudelijk projectcoördinator (vanaf oktober 2024) en communicatiemedewerker (vanaf juni 2024).

In 2025 gaat 't Hoes over van deze tijdelijke organisatiestructuur naar een coöperatie onder de volledige naam 'Coöperatie Hoes veur 't Limburgs U.A.'.

Organisatiestructuur

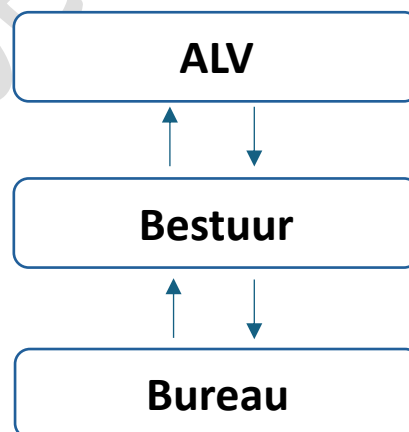
De *Coöperatie Hoes veur 't Limburgs U.A.* zal bestaan uit een Algemene Leden Vergadering (ALV), een bestuur en een bureau.

ALV

In de ALV komen de leden van de coöperatie samen en bepalen de beleidskaders, die door het bestuur worden bewaakt. Het bureau geeft binnen deze kaders haar werkzaamheden vorm. De ALV wordt geïnformeerd door het bestuur en het bureau.

Leden van de coöperatie kunnen zowel rechtspersonen als samenwerkingsverbanden zonder rechtspersoonlijkheid zijn. Bij aanvang van de coöperatie op 1 mei 2025 bestaat de ALV uit:

- Veldeke Limburg;
- Levende Talen Limburgs;
- Limbörgse Academie;
- Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde;
- Willy Dols Stichting;
- Limburgs Museum.

De ALV komt tweemaal per jaar bij elkaar. Ter vergroting van het draagvlak en nauwere betrokkenheid bij 't Hoes en haar doelstelling wordt in 2025 ingezet op de verbreding van de coöperatie. Samenwerkingspartners in de verschillende domeinen worden benaderd voor lidmaatschap van de coöperatie.

Bestuur

Het bestuur van de coöperatie bestaat uit vijf bestuursleden. Een voorzitter, secretaris, penningmeester en twee algemene bestuursleden. In ieder geval drie bestuursleden waaronder de voorzitter zijn onafhankelijk en komen niet voort uit de achterban van een van de leden.

Bureau

De kennis en expertise van 't Hoes ligt bij de medewerkers van het bureau. Het bureau van 't Hoes bestaat in 2025 uit een zestal medewerkers waarvan twee nieuw te werven collega's. De medewerkers werken integraal samen binnen 't Hoes en met partners in het veld.

Beleidsprioriteiten

Het Hoes veur 't Limburgs brengt haar werkzaamheden onder in beleidsprioriteiten. In 2025 zijn deze beleidsprioriteiten *Onderzoek & Kennisdeling*, *Netwerk*, *Educatie*, *Informatiebeheer* en *Taalpromotie*. In dit onderdeel van het werkplan worden de werkzaamheden binnen deze beleidsprioriteiten uiteengezet. Ook wordt er vooruitgeblikt op toekomstige beleidsprioriteiten.

Uitvoering van deze beleidsprioritering geschiedt primair door de medewerkers van het bureau. Daar waar sprake is van extra kosten buiten de personele inzet wordt dit expliciet vermeld.

Onderzoek & Kennisdeling

Het Hoes veur 't Limburgs werkt *evidence informed*. Dat wil zeggen dat we ons beleid afstemmen op kennis uit wetenschappelijk onderzoek én praktijkkennis die ons via ons rijke partnernetwerk bereikt.

Loketfunctie

Iedereen kan bij 't Hoes terecht voor vragen rondom de Limburgse taal en/of meertaligheid. Men kan zowel de fysieke als digitale locatie van 't Hoes bezoeken als ook de medewerkers van 't Hoes benaderen. In 2025 wordt de website doorontwikkeld (zie Taalpromotie). Op de doorontwikkelde website zal het profiel van 't Hoes als kennis- en expertisecentrum én loket voor de Limburgse taal en meertaligheid duidelijk naar voren komen. Op de website wordt vermeld met welke vragen je bij 't Hoes terecht kunt en bij wie. Daarnaast faciliteert de website het toegankelijk maken van kennis over en in de Limburgse taal.

Onderzoek

De projecten die vanuit 't Hoes worden geïnitieerd en gecoördineerd zijn gestoeld op bestaand wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek en ingegeven door praktijkvraagstukken.

Door onze projecten te monitoren en evalueren, waar mogelijk in samenwerking met andere kennisinstellingen, dragen onze projecten ook bij aan wetenschappelijk onderzoek. Hier zal in de hoofdstukken over de betreffende projecten dieper op in worden gegaan. In 2025 werken we **binnen onze bestaande projecten** samen met Zuyd Hogeschool (Zjuulke), NHL Stenden (Meer kansen met meertaligheid), Onderwijsmonitor Limburg (Meer kansen met meertaligheid), Maastricht University (informatiebeheer). Bij de klankbordgroep van het onderzoek binnen het project Zjuulke zijn ook Maastricht University en de Radboud Universiteit betrokken.

Het Hoes werkt doorlopend aan het uitbreiden van haar netwerk met kennisinstellingen en presenteert zichzelf als mogelijke samenwerkings- of consortiumpartner voor onderzoeksprojecten.

Medewerkers van 't Hoes houden zich doorlopend op de hoogte van actuele onderzoeksuitkomsten en passen het beleid daarop aan. Ook werkt 't Hoes aan een lijst met potentiële onderzoeksthema's die voortkomen uit praktijkbehoeftes en internationale wetenschappelijke bevindingen.

Op basis hiervan draagt 't Hoes – in afstemming met kennisinstellingen en provincie – bij aan de totstandkoming van een **onderzoeksagenda** voor het Limburgs zoals geformuleerd in het uitvoeringsprogramma Limburgse taal van de Provincie Limburg.

Op basis van eerder onderzoek van het Meertens Instituut en NHL Stenden wordt samen met lerarenopleiders po en vo van Fontys Educatie verkend of we gezamenlijk een **vragenlijst** kunnen ontwerpen en verspreiden die de attitudes, praktijken en wensen van onderwijzend personeel (po/vo/ho) en materiaalontwikkelaars ten aanzien van **dialecteducatie** in Limburg in kaart brengt. De

data geven ons handvaten voor specifieke praktijkvraagstukken binnen het onderwijs in onze provincie. Op basis van de uitkomsten kunnen we ons beleid en onze projecten voor po en vo verder aanscherpen.

De eerder genoemde lijst met onderzoeksthema's is gedeeld met de Radboud Universiteit, die deze als **stage- en scriptiethema's** aan studenten binnen de masters *Linguistic Variation and Multilingualism* en *NT2: Docent en Expert* aanbiedt. Ook worden de thema's voorgelegd aan studenten binnen de *Denktank* van de Faculteit der Letteren, een cursus waarin een interdisciplinair team van studenten aan de slag gaat met een praktijkvraagstuk. Samen werken de studenten aan een eindproduct dat van toegevoegde waarde is voor de praktijkpartner.

Het Hoes is uiteraard ook beschikbaar als stageplek voor studenten van andere kennisinstellingen.

Ook verkennen we samen met de Radboud Universiteit hoe wij het **Kletskommen Kindertaalfestival** een (structureel) vervolg kunnen geven in Limburg. Dit is een festival dat kinderen en hun ouders op een laagdrempelige en speelse manier met taal en taalonderzoek in contact brengt. Een eerste officiële samenwerking in 2025 betreft deelname aan **wetenschapsfestival Expeditie NEXT** (<https://expeditienext.nl/>) op 30 april in Roermond.

Tot slot verkennen we in 2025 een samenwerking met het Limburgs Geschiedkundig en Oudheidkundig Genootschap om in de toekomst gezamenlijk de zogeheten **Limburglezingen** aan de Radboud Universiteit te organiseren. Vooralsnog worden deze lezingen door het LGOG, in samenwerking met de Letterenfaculteit, georganiseerd. De lezingen zijn o.a. bedoeld om (Limburgse) studenten aan de Radboud Universiteit kennis te laten maken met (met name) geesteswetenschappelijk onderzoek over de taal, geschiedenis en cultuur van de Provincie Limburg, maar de lezingen trekken ook collega's en geïnteresseerd publiek van buiten de universiteit. Ze bieden dus een fantastisch podium voor zowel onderzoek als ook instituten en instellingen binnen Limburg die zich inzetten voor taal, cultuur en erfgoed. Zo laten we zien dat Limburg en het Limburgs serieuze thematiek te bieden heeft en de moeite waard is om te bestuderen.

Output

De medewerkers van 't Hoes zijn beschikbaar om bijdragen te leveren aan verschillende vormen van output, denk aan interviews (radio, televisie, krant, tijdschrift), panelgesprekken, workshops, podcasts, artikelen, etc.

Uitkomsten van projecten – ook tussentijds, denk aan het onderzoek binnen het project Zjuulke – worden op een begrijpelijke en aansprekende manier **gecommuniceerd** via onze website, social mediakanalen, en bijv. nieuwsbrieven van externe samenwerkingspartners (denk aan kinderdagverblijven en scholen).

Ook organiseert 't Hoes in het kader van de eigen projecten **netwerkbijeenkomsten** en **deskundigheidsbevorderingssessies**. Dit alles in het kader van het professionaliseren van het middenkader, denk aan pedagogisch medewerkers, leerkrachten po, docenten vo, en docenten Limburgs als tweede taal. Deze evenementen worden verderop bij de betreffende programmalijnen verder gespecificeerd.

TOTAAL: € 3.000,-

Netwerk

De Limburgse taal wordt breed gedragen. Het Hoes veur 't Limburgs koestert dan ook een uitgebreid netwerk van partnerorganisaties dat zich inzet voor de Limburgse taal. Eén van de kernwaarden van 't Hoes is samenwerken met partners in het veld, daar waar mogelijk. Denk daarbij aan taalorganisaties, vrijwilligersorganisaties, universiteiten, scholen, lerarenopleidingen, kinderopvangorganisaties, gezondheidsinstellingen, bibliotheken, culturele organisaties en verenigingen, overheden en media. Dit maakt van 't Hoes een spin in het web met zicht op een breed netwerk waar verschillende invalshoeken en initiatieven samenkomen. Het Hoes legt hierdoor verbindingen, creëert draagvlak en speelt in op behoeftes die leven in het veld.

Aansluiten bij bestaande netwerken en overlegstructuren

Het Hoes verbreedt het netwerk door actief contact op te zoeken, in contact te blijven met en aan te sluiten bij overlegstructuren van internationale, nationale en provinciale (taal)organisaties, taalpartners en partijen in diverse domeinen (onderwijs, kinderopvang, wetenschap, gezondheidszorg, media, sociaal-maatschappelijke domein en het culturele domein) die van belang zijn voor het behoud, de bevordering, de bestendinging en/of bestudering van de Limburgse taal. Enkele partners: Instituut voor de Nederlandse Taal, Afûk, Huus van de Taol, Stichting Nederlandse Dialecten, Universiteit Maastricht, Radboud Universiteit, NHL Stenden, Cubiss, GGD, Vista College, Fontys, Zuyd Hogeschool.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: lidmaatschappen van bestaande netwerken, het bezoeken van overleggen en bijeenkomsten van internationale, nationale en provinciale partners

Resultaat: een sterk netwerk om kennis- en expertise in te winnen en uit te wisselen en een positionering als gedegen partner op het gebied van meertaligheid en de Limburgse taal

Verbinden taalinitiatieven

Het Hoes verbindt bestaande Limburgse taalinitiatieven en projecten. Daarmee houden we overzicht op dat wat er in het veld speelt en leggen we verbindingen.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: voeren van adviesgesprekken en behandelen van vragen die via de verschillende kanalen bij 't Hoes binnen komen

Resultaat: een verbonden Limburgs taalveld waarin initiatiefnemers met elkaar in contact komen en toegang hebben tot kennis en expertise waarmee zij hun initiatieven kunnen ontplooiën

Netwerkbijeenkomsten

Het Hoes organiseert netwerk- en professionaliseringsbijeenkomsten om partijen uit diverse domeinen met elkaar in contact te brengen, kennis en ervaring uit te wisselen en te voorzien van informatie, ideeën en praktijkvoorbeelden. Deze bijeenkomsten zijn gekoppeld aan onze projecten en worden verderop in het werkplan toegelicht.

Wanneer: doorlopend 2025

Resultaat: zie projecten

Jónk

Het Hoes faciliteert de netwerkgroep Jónk, bestaande uit jonge Limburgers die zich bezighouden met de Limburgse taal, om elkaar te ontmoeten en kennis en initiatieven te delen. Op deze manier gaat 't Hoes in gesprek met jongeren en houdt voeling met deze doelgroep.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: faciliteren van de whatsappgroep Jónk en vier netwerkbijeenkomsten

Resultaat: een gemeenschap van jonge Limburgers die in contact staan met elkaar, 't Hoes en de ontwikkelingen rond de Limburgse taal

Het veld in Hoes

Het Hoes faciliteert vergaderruimtes en presentatiemogelijkheden voor partners in het veld.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: faciliteren van vergaderruimtes

Resultaat: partners in het veld de mogelijkheid geven kennis te maken met 't Hoes

Verbinding Huis voor de Kunsten Limburg

Het Hoes staat in verbinding met het HKL voor een sterke koppeling met diverse kunst- en erfgoeddisciplines (theater, muziek, letteren, film, fotografie, dans, beeldende kunst en musea) en vakoverstijgende expertise (cultuureducatie, cultuurparticipatie en cultureel ondernemerschap).

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: aansluiten bij overlegstructuren, zoals het 'erfgoedoverleg', het 'kunstenoverleg' en het 'ondersteunende diensten overleg'.

Resultaat: verbinding leggen tussen het taal-, kunsten- en erfgoedveld

TOTAAL: € 2.000,-

Onder voorbehoud

Educatie

Het Hoes streeft naar een serieuze plek voor de Limburgse taal in alle lagen van het onderwijs. Omdat we in Limburg van nature meertalig zijn en een meertalige opvoeding voordelen heeft. Daarom is taaleducatie met daarbinnen een plek voor de Limburgse taal van groot belang. Het Hoes richt zich op onderwijsprofessionals en helpt hen op het gebied van meertaligheidsdidactiek en de rol van de Limburgse taal daarbinnen. We bouwen aan een netwerk met kennis over en ervaring met deze thema's en ontwikkelen en implementeren educatieve producten en programma's. Van voorschoolse educatie tot en met volwassenonderwijs, want je bent nooit te oud om een (nieuwe) taal te leren.

Op school en in de kinderopvang aandacht geven aan meertaligheid en daarmee aan de Limburgse taal: het kan en het mag. De wet zegt expliciet dat het Limburgs naast het Nederlands mag worden gebruikt. Er is dus volop ruimte, en die boodschap delen we graag met het onderwijsveld. Op die manier geeft 't Hoes kinderen en jongeren de kans om (met) het Limburgs te leren, want hiermee openen we de deur naar een meertalige toekomst.

Eerste 1000 dagen

Taalrijke Start en Ontwikkeling¹

De eerste 1000 dagen, geteld vanaf het moment van de bevruchting tot de tweede verjaardag, zijn zeer belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Hoe beter de basis, hoe groter de kans op een gezond leven. Door nu te investeren in een goede, kansrijke start voor elk kind, bouwen we aan een gezonde generatie in de maatschappij van morgen.

Een belangrijk onderdeel van die basis is de taalontwikkeling. Praten, voorlezen en lezen in de thuistaal, bijvoorbeeld de Limburgse taal, versterkt de taalontwikkeling. Hoe rijker het taalaanbod, hoe beter dit voor de taalontwikkeling is. Daarom zet 't Hoes zich in om (jonge) ouders bewust te maken van het doorgeven en rijk gebruiken van de eigen thuistaal, zodat kinderen meertalig opgroeien met alle bijbehorende voordelen.

Om hier handen en voeten aan te geven, zoekt 't Hoes actief partijen in het veld op die zich met de thematiek rondom Trendbreuk Zuid-Limburg, Kansrijke Start, Taalrijke Start, Gezinsaanpak Geletterdheid en taal- en basisvaardigheden bezig houden, zoals GGD, consultatiebureaus, verloskundigen, kraamzorg, gemeentes, opleiders en bibliotheken. Samen sparren we welke mogelijkheden tot samenwerking er zijn, zodat we niet allemaal zelf het wiel hoeven uit te vinden.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: aansluiten bij bestaande overlegstructuren geïnitieerd door gemeentes, bibliotheken en de GGD Zuid-Limburg

Resultaat: tenminste bij iedere subregio van de GGD Zuid-Limburg (Westelijke Mijnstreek, Parkstad en Maastricht-Heuvelland) bij één overleg over Kansrijke Start, Taalrijke Start en/of Gezinsaanpak Geletterdheid aangeschoven

¹ Bronnen:

<https://www.kansrijkestartnl.nl/>

<https://www.gezondegeneratie.nl/1e-1000-dagen/>

<https://www.lejk.nl/speerpunten-taal>

<https://www.uu.nl/organisatie/verdieping/een-thuis-vol-taal>

<https://www.taalschatten.nl/>

<https://www.boekstart.nl/>

Voorschoolse educatie

Zjuulke

Ongeveer 75% van de Limburgse bevolking gebruikt de Limburgse taal. Uit een peiling naar het taalgebruik van kleuters blijkt dat 56,6% de Limburgse taal spreekt (Cornips et al., 2022). Onderzoek laat dus zien dat minder kinderen de Limburgse taal spreken. Ook horen we van ouders en verzorgers dat kinderen die aanvankelijk thuis Limburgs spreken na een tijdje bij de peuteropvang enkel nog Nederlands spreken. Daarnaast leeft bij ouders en pedagogisch medewerkers nog vaak de misvatting dat het spreken van de Limburgse taal slecht zou zijn voor de Nederlandse taalontwikkeling van hun kind, of dat het wettelijk gezien niet zou mogen. Dit ondanks het feit dat onderzoek al geruime tijd laat zien dat meertaligheid voordelen heeft voor de ontwikkeling van kinderen. Redenen genoeg om in te zetten op de Limburgse taal binnen de kinder- en peuteropvang en om daar ook verder onderzoek naar te doen.

De Limburgse peuter Zjuulke is de mascotte is van de tweetalige kinderopvang. Het doel van Zjuulke is om kinderen de kans te bieden zich meertalig te ontwikkelen: met Nederlands én Limburgs. Meertaligheid bevordert de ontwikkeling van kinderen. Uit onderzoeken wereldwijd blijkt dat kinderen er baat bij hebben zich op jonge leeftijd meer dan één taal eigen te maken. Limburgs is de taal die veel kinderen van huis uit meekrijgen en die in het voorschoolse onderwijs een plaats verdient. Zjuulke motiveert de kinderopvang het Limburgs - naast het Nederlands - zo veel mogelijk in te zetten.

Het project Zjuulke bestaat uit de volgende pijlers:

- Advies en ondersteuning voor (deelnemende/toekomstige) kinderopvangorganisaties
- Informatievoorziening
- Ontwikkeling en verspreiding van (dialect)materialen voor binnen de kinderopvang
- Onderzoek

Advies en ondersteuning voor (deelnemende/toekomstige) kinderopvangorganisaties

Adviesgesprekken en werkbezoeken met deelnemers

Adviesgesprekken en werkbezoeken op locatie bij deelnemende kinderopvang- en peuteropvanglocaties om de voortgang van het project te bespreken. Hoe loopt het project, welke kansen en uitdagingen zijn er, welke behoeftes zijn er om het project verder te brengen? Daarnaast vindt er regelmatig overleg met de bestuurder van Peuteropvang Heerlen en een locatiemanager van MIK & Spelenderwijs plaats om de voortgang en eventuele actiepunten te bespreken.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: werkbezoeken inplannen met de betrokken pedagogisch medewerkers, opgehaalde bevindingen uitwerken en op basis daarvan acties formuleren

Resultaat: 6 locaties bezocht

Adviesgesprekken en werkbezoeken met geïnteresseerden

Adviesgesprekken met geïnteresseerden en nieuwe kinderopvang- en peuteropvanglocaties (soms in combinatie met bibliotheken of gemeentes) om uitleg te geven over het project, hoe een locatie kan deelnemen (o.b.v. maatwerk met of zonder taalbeleid), welke mogelijkheden er zijn (van dialectgebruik bij liedjes, versjes en boeken tot en met de één-gezicht-één-taal-methode), welk materiaal te gebruiken is, waar inspiratie te vinden is en welke ondersteuning vanuit 't Hoes beschikbaar is. Mogelijk wordt na een adviesgesprek aanvullende informatie gedeeld en wordt er opvolging gegeven aan het eerste adviesgesprek wanneer een locatie besluit deel te nemen aan Zjuulke.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: actief kinderopvangorganisaties en -locaties benaderen om uitleg te geven over Zjuulke (rechtstreeks naar kinderopvangorganisaties/pedagogisch medewerkers/locatiemanagers of via bibliotheken en gemeentes en hun overlegstructuren)

Resultaat: min. 10 nieuwe deelnemers aan Zjuulke (met een bereik van ca. 300 kinderen en ca. 20 pedagogisch medewerkers)

Werkbezoek in Limburg

Werkbezoek van SFBO (Stichting Fryske Berne Opvang) op locatie bij deelnemende kinderopvang- en peuteropvanglocaties om de voortgang van het project te bespreken en de deelnemers te adviseren. Als aanvulling op de werkbezoeken die vanuit 't Hoes ondernomen worden.

Wanneer: Q3 2025

Actie: Sytske de Boer van SFBO uitnodigen om een rondje langs de velden te maken (afhankelijk van aantal te bezoeken locaties een één- of tweedaags werkbezoek)

Resultaat: ca. 5 werkbezoeken; locaties zijn geïnformeerd en geïnspireerd door ervaringsdeskundigen

Deskundigheidsbevordering locatiemanagers

Een kennisbijeenkomst voor (locatie)managers binnen de kinderopvang om ze te informeren over Zjuulke, meertaligheid en wetenschappelijke achtergronden (waarom zou je meedoen aan Zjuulke, welke voordelen zijn er, welke kansen, mogelijkheden, vragen en twijfels bestaan er?).

Wanneer: Q4 2025

Actie: prof. dr. Leonie Cornips, dr. Marie Rickert, prof. dr. Paula Fikkert of dr. Rianne Francot vragen wetenschappelijke achtergronden tijdens de infosessie te geven, een pedagogisch medewerker vragen om ervaringen op de werkvloer te delen, bijeenkomst organisatorisch en facilitair in Hoes regelen, uitzetten via kinderopvangorganisaties, bibliotheken en gemeentes

Resultaat: 15 locatiemanagers geïnformeerd

Deskundigheidsbevordering pedagogisch medewerkers

Een nieuw evaluatiemoment (in navolging op de evaluatie van juni 2024), zodat de deelnemende pedagogisch medewerkers ervaringen en kennis met elkaar kunnen uitwisselen en kennis en inspiratie kunnen opdoen over o.a. interactief voorlezen in de Limburgse taal. De wens is om dit te combineren met ons project in het primair onderwijs (meer hierover onder primair onderwijs).

Wanneer: Q4 2025

Actie: evaluatie organisatorisch en facilitair in Hoes regelen, het programma samenstellen en geschikte sprekers benaderen, mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen, uitzetten via kinderopvangorganisaties en scholen

Resultaat: 35 pedagogisch medewerkers bijgeschoold (zie verder onder primair onderwijs)

Informatievoorziening

Kennisdossier Zjuulke

Een uitgebreid dossier over Zjuulke op basis van de opgedane ervaringen tot nu toe, zodat voor deelnemende en toekomstige kinderopvangorganisaties helder is hoe deelname aan het project in zijn werk gaat (tot dusver wordt deze informatie vooral mondeling gedeeld en toegelicht). O.a. hoe een locatie kan deelnemen (o.b.v. maatwerk met of zonder taalbeleid), welke mogelijkheden er zijn (van dialectgebruik bij liedjes, versjes en boeken tot en met de één-gezicht-één-taal-methode), welk materiaal te gebruiken is, waar inspiratie te vinden is en welke ondersteuning vanuit 't Hoes beschikbaar is.

Wanneer: Q3 2025

Actie: uitwerken van alle verzamelde input tot dusver in een kennisdossier

Resultaat: overzichtelijke documentatie over het project Zjuulke om (toekomstige) deelnemers efficiënt en effectief te kunnen informeren en inlichten

Website

De website <https://hoesveurtlimburgs.nl/nl/educatie/voorschoolse-educatie> geeft informatie over het project Zjuulke, waarom Limburgse taal binnen de kinderopvang van belang is, hoe kinderopvangorganisaties deel kunnen nemen, welke locaties meedoen en inspiratie en voorbeelden over te gebruiken materialen. Deze webpagina wordt doorlopend up to date gehouden.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: up to date houden van website

Resultaat: overzichtelijke documentatie over het project Zjuulke om (toekomstige) deelnemers efficiënt en effectief te kunnen informeren en inlichten

Taalgroeimeter

De Taalgroeimeter laat zien hoe meertalige ontwikkeling van kinderen eruit kan zien. Het instrument geeft ouders, opvoeders en opa's en oma's tips en handvatten voor verschillende taalsituaties thuis: alleen Limburgs, Limburgs en Nederlands, enkel Nederlands en anderstalig (te downloaden via: <https://taalgroeimeter.nl/limburg/>, ook fysiek beschikbaar bij 't Hoes). Op basis van actueel onderzoek wordt de inhoud van de taalgroeimeter doorgelicht.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: doorlopend Taalgroeimeter onder de aandacht brengen van geïnteresseerden en deelnemers

Resultaat: kennisdeling over de taalontwikkeling van kinderen

Flyer Zjuulke voor pedagogisch medewerkers

De digitale en papieren flyer over Zjuulke geeft informatie over de voordelen van meertaligheid, hoe het project Zjuulke uit ziet, hoe je als kinderopvangorganisatie, peuteropvang of pedagogisch medewerker kunt deelnemen en verwijst naar links met beschikbaar lees- en zingmateriaal.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: flyer voor pedagogisch medewerkers ontwikkelen, vormgeven, drukken en verspreiden

Resultaat: kennisdeling over de voordelen van meertaligheid en het project Zjuulke

Flyer Zjuulke voor ouders

De digitale en papieren flyer over Zjuulke geeft informatie over de voordelen van meertaligheid, hoe het project Zjuulke uit ziet, hoe je als ouder kunt bijdragen aan een taalrijk aanbod in de thuissituatie en verwijst naar links met beschikbaar lees- en zingmateriaal.

Wanneer: Q1 2025

Actie: flyer voor ouders ontwikkelen, vormgeven, drukken en verspreiden

Resultaat: kennisdeling over de voordelen van meertaligheid en het project Zjuulke

Startpakket voor nieuwe deelnemers

Een startpakket in de vorm van een Taalkoffertje of Taaltas voor kinderopvangorganisaties om direct mee aan de slag te gaan op de werkvloer, voor zowel de huidige als toekomstige deelnemende organisaties. In de koffertjes zit een voorleesboekje in het Limburgs, de mascotte Zjuulke en Leike in knuffelvorm, een flyer over het project Zjuulke, de Taalgroeimeter, een flyer over beschikbaar lees- en zingmateriaal en een poster en stickers om Zjuulke nog zichtbaarder te maken binnen de organisatie (de kosten voor de inhoud worden onder materialen inzichtelijk gemaakt). Er bestaan ca. 190 kinderopvanglocaties in Limburg, dus er worden 150 exemplaren gemaakt.

Wanneer: Q3 2025

Actie: startpakket vormgeven, laten ontwikkelen en verspreiden

Resultaat: overzichtelijke documentatie over het project Zjuulke om (toekomstige) deelnemers efficiënt en effectief te laten starten

Nieuwsbrief

Nieuwsbrief speciaal voor pedagogisch medewerkers wanneer zich nieuwe ontwikkelingen binnen het project voordoen. Ook ondersteunt de nieuwsbrief pedagogisch medewerkers in het informeren van

ouders over het project. Informatie over te gebruiken materiaal vs. materiaal over het project en meertaligheid.

Wanneer: Q3 2025

Actie: opzet van een nieuwsbrief in overleg met de afdeling communicatie

Resultaat: overzichtelijke documentatie over het project Zjuulke

Kennisdeling

Het geven van workshops over het project Zjuulke en de voordelen van meertaligheid, om het veld te informeren en enthousiasmeren om deel te nemen, zoals tijdens de Taaldag XL 2025 van Cubiss en Fontys.

Wanneer: doorlopend 2025 (op verzoek van samenwerkingspartners)

Actie: presentatie en/of workshop geven over het project Zjuulke

Resultaat: meer naamsbekendheid voor het project

Ontwikkeling en verspreiding van (dialect)materialen voor binnen de kinderopvang

Inhoudelijke materialen om met de Limburgse taal praktisch aan de slag te gaan én materialen om het project zichtbaar te maken.

Pop en knuffels

In de pilotperiode van het project is een handgemaakte pop vervaardigd. Deze kan bijvoorbeeld door pedagogisch medewerkers worden gebruikt tijdens het voorlezen. De wens bestaat voor een eigentijdse en handzamere pop, beschikbaar voor iedere deelnemende locatie. De pop kan op verschillende momenten gedurende de dag gebruikt worden, zoals bij het voorlezen of het demonstratiespel.

Wanneer: Q3 2025

Actie: uitzoeken en laten maken van handpoppen

Resultaat: bruikbare mascotte beschikbaar voor iedere deelnemende locatie

Liedjes

Liedjes in de Limburgse taal, die passen bij gebruikelijke thema's en dagritmes binnen de kinderopvang. Al dan niet in samenwerking met bestaande partijen, vertaald vanuit bestaand materiaal of nieuw ontwikkeld materiaal. Inclusief inventarisatie en documentatie van bestaand materiaal, verwerkt op de website als centrale plek. Meer concreet: in 2024 is begonnen met het vertalen van liedjes van Afûk/naar Fries voorbeeld gemaakt door Clara Rullmann. Het zijn liedjes om op te bewegen, van korte duur en die aansluiten bij thema's binnen de peuteropvang (zie <https://tomke.nl/tomke-foar-thus/ferskes/foar-alles-in-ferske>). Het idee is om pedagogisch medewerkers de liedjes te laten inzingen om eigenaarschap te creëren.

Wanneer: Q2 en Q3 2025

Actie: pedagogisch medewerkers vragen om de bestaande liedjes te vertalen naar verschillende dialecten en/of in te zingen, opnamestudio regelen, illustraties laten maken en liedjes verspreiden; op zoek naar externe partners om in samenwerking nieuwe liedjes te maken en/of bestaande liedjes te vertalen

Resultaat: minimaal 6 bruikbare liedjes in diverse dialecten

Voorleesboekjes

Voorleesboekjes in de Limburgse taal, die passen bij gebruikelijke thema's en dagritmes binnen de kinderopvang. Al dan niet vertaald vanuit bestaand materiaal of nieuw ontwikkeld materiaal. Inclusief inventarisatie en documentatie van bestaand materiaal, verwerkt op de website als centrale plek. Meer concreet: het laten maken van praatplaten met Zjuulke in de hoofdrol waarbij een grote tekstloze prent door de pedagogisch medewerker in het Limburgs kan worden toegelicht en voorgedragen.

Wanneer: Q3 en Q4 2025

Actie: illustrator de opdracht geven praatplaten vorm te geven; op zoek naar externe partners om in samenwerking nieuwe voorleesboekjes te maken en/of bestaande boekjes te vertalen, Afûk bevragen naar ervaringen met vertalen van bestaande voorleesboeken. Ook worden er ervaringsdeskundigen en onderzoek geraadpleegd om tot een geïnformeerde keuze te komen wat betreft de taal / de dialecten waarin we boekjes zouden willen uitbrengen. Wat is werkbaar voor zoveel mogelijk mensen op de werkvloer?

Resultaat: minimaal 2 bruikbare praatplaten en 2 bruikbare voorleesboekjes

Boekenkist

Een uitleenkoffer met dialect-voorleesboekjes om tussen de deelnemende locaties te rouleren, zodat pedagogisch medewerkers vertrouwd raken met het voorlezen in de Limburgse taal, zonder direct een nieuwe boekencollectie te moeten aanschaffen.

Wanneer: Q3 2025

Actie: boekenkist vormgeven en vullen met bruikbare voorleesboekjes en laten rouleren

Resultaat: minimaal 2 boekenkisten in gebruik, pedagogisch medewerkers worden gestimuleerd om (vaker) in het Limburgs voor te lezen

VVE-thema's

Pedagogisch medewerkers van Peuteropvang Heerlen werken aan het omzetten van enkele VVE-thema's naar de Limburgse taal. Zodra deze inhoudelijk klaar zijn, wordt een bijeenkomst voor pedagogisch medewerkers georganiseerd om de omschreven VVE-thema's te bespreken en toe te lichten.

Wanneer: Q4 2025

Actie: organiseren van bijeenkomst om VVE-thema's en gebruik ervan toe te lichten

Resultaat: 2 'verlimburgste' VVE-thema's

Posters en stickers

Welkomstposter om te laten zien dat een kinderopvanglocatie deelneemt aan Zjuulke en om de Limburgse taal een meer zichtbare plek te geven binnen de locatie.

Wanneer: Q2 2025

Actie: illustrator de poster laten vormgeven, drukken en verspreiden

Resultaat: min. 150 gedrukte posters, het Limburgs is meer zichtbaar op de opvanglocaties

Picto's

Picto's die aansluiten bij thema's, hoeken en dagritmes binnen de kinderopvang. Denk hierbij aan dagritmekaarten (jas ophangen, eten, wc, slapen, spelen), waarbij ook de Limburgse taal visueel gemaakt wordt binnen de kinderopvang.

Wanneer: Q2 2025

Actie: illustrator de picto's laten vormgeven, drukken en verspreiden

Resultaat: min. 20 picto's; het Limburgs is meer zichtbaar op de opvanglocaties

Voorleesmomenten, muziekvoorstellingen en theatervoorstellingen

De organisatie van voorleesmomenten, muziekvoorstellingen en theatervoorstellingen op locatie bij kinderopvangorganisaties en in samenwerking met de 15 Limburgse bibliotheken en externe partners die de voorstellingen vormgeven en uitvoeren. Bibliotheken werken in het kader van Boekstart en met leesconsulenten samen met kinderopvangorganisaties. Via de bibliotheken worden kinderopvangorganisaties uitgenodigd om kennis te maken met Zjuulke. Een uitgelezen kans om beide partijen te betrekken bij meer Limburgs in hun werkpraktijk.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: voorstellingen inplannen bij deelnemende locaties en bibliotheken

Resultaat: ca. 45 voorstellingen (met een bereik van ca. 500 kinderen, ca. 50 pedagogisch medewerkers en ca. 30 bibliotheek-medewerkers (o.a. programmamakers, leesconsulenten en Boekstartcoaches)

Promotiemateriaal

Petjes, puzzels en kleurplaten om Zjuulke nog zichtbaarder en visueel aanwezig te laten zijn binnen de deelnemende kinderopvanglocaties.

Wanneer: Q4 2025

Actie: promotiemateriaal laten ontwikkelen

Resultaat: meer zichtbaarheid van Zjuulke en het Limburgs

Onderzoek

Onderzoek: evaluatie van de interventie Zjuulke

Het Hoes veur 't Limburgs, MIK & PIW Groep, de Innovatiewerkplaats, Peuteropvang Heerlen en Zuyd Hogeschool hebben de handen in 2024 in elkaar geslagen voor een onderzoek naar het project Zjuulke binnen een aantal peuteropvanglocaties van MIK & Spelenderwijs en Peuteropvang Heerlen.

De centrale onderzoeksvraag luidt: Hoe werkt de interventie 'Zjuulke' - gericht op stimuleren van de Limburgse taal onder jonge kinderen – in de praktijk? Hoe zijn de ervaringen? Wat is de potentiële impact? Het onderzoek neemt de aanpak van Zjuulke onder de loep, hoe de methodiek in de praktijk loopt en welke ervaringen de betrokkenen hebben. Dit gebeurt door de implementatie van het project binnen deelnemende locaties aan de hand van observaties, interviews en vragenlijsten onder de loep te nemen.

In 2024 is het onderzoeksprotocol opgezet en zijn de eerste interviews afgenomen. De looptijd van het onderzoek is een jaar (start: 1 oktober 2024).

Wanneer: t/m Q3 2025

Actie: inhoudelijk meedenken met de onderzoeksopzet en deelnemen aan de klankbordgroep

Resultaat: onderzoeksresultaten t.b.v. een effectieve doorontwikkeling van de interventie Zjuulke

Om al deze ambitieuze plannen voor het project Zjuulke uit te voeren is het noodzakelijk om een educatief medewerker aan te nemen, ter uitbreiding op het bestaande team. Om projectuitvoerend werk te kunnen verrichten, zoals het afleggen van werkbezoeken bij kinderopvanglocaties, het organiseren van bijeenkomsten en het verzamelen/ontwikkelen van benodigde materialen. De kosten van deze extra personele kracht zijn opgenomen in de begroting.

TOTAAL: €51.000,-

Primair onderwijs

Meer Kansen met Meertaligheid

Voor de doelgroep primair onderwijs wordt ingezet op een doorontwikkeling van het succesvolle project Meer kansen Met Meertaligheid (3M) van NHL Stenden in Leeuwarden (zie <https://www.nhlstenden.com/projecten/meer-kansen-met-meertaligheid-3m>). Dit project is enkele jaren geleden al in kleinere vorm door onderwijskoepels Kindante en Movare in Zuid-Limburg geïntroduceerd, maar is daar door gebrekkige coördinatie, begeleiding en onvoldoende aansluiting bij schoolbehoeftes niet (goed) van de grond gekomen. Het Hoes pakt deze coördinatie nu op en herbezint zich op de focus en aanpak binnen het project. In overleg met externe betrokkenen is o.a. besloten om verder te gaan onder de naam Meer Kansen met Meertaligheid.

Een eenzijdige focus op het promoten van het Limburgs in het onderwijs is geen effectieve aanpak. Scholen hebben andere prioriteiten, zoals blijkt uit lokale educatieve agenda's, strategische beleidsplannen, en gesprekken met scholenkoepels, -directies, en wetenschappers die met de doelgroep werken. Scholen noemen prioriteiten als **kansengelijkheid**, **basisvaardigheden**, **burgerschap**. Het is zaak om bij deze behoeften aan te sluiten en een narratief te ontwikkelen waaruit

blijkt dat een goed doordacht, evidence informed meertaligheidsbeleid juist bijdraagt, in zekere zin zelfs voorwaardelijk is, voor het effectief werken aan eerdergenoemde prioriteiten (Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, 2024).

We zien het Limburgs als een vorm van intra-linguale meertaligheid in plaats van als een doel op zichzelf. Dit past binnen het holistische model voor meertaligheid van Duarte & Günther-van der Meij (2018), binnen de definitieve geactualiseerde conceptkerndoelen en concepteindtermen (SLO, 2025), binnen de doelen voor Global Citizenship Education (Wereldburgerschapsonderwijs) van de Unesco en de onderwijsdoelen van Gert Biesta (kwalificatie, socialisatie, persoonsvorming).

Het leren van Algemeen Standaard Nederlands heeft op school de prioriteit. Ook vanwege de toename van kinderen met een migratieachtergrond is een inclusieve meertaligheidsaanpak wenselijk. Ook kinderen die wél Nederlands als thuistaal hebben profiteren van een goed meertaligheidsbeleid, bijvoorbeeld als zij opgroeien in een taalarme omgeving. Een effectieve meertalige didactiek bereidt alle kinderen voor op wereldburgerschap (bijv. een open en tolerante houding ten aanzien van talige en culturele variatie) en een toekomst waarin zij met meerdere culturen kunnen samenleven en -werken.

Limburgers in het algemeen (Veldeke, 2021) en docenten in het bijzonder (Doreleijers, 2021) blijken positief tegenover dialectbehoud en dialecteducatie te staan. Het lijkt erop dat niet hun attitude in de weg zit, maar het gebrek aan inhoudelijke en didactische kennis en materialen om deze wens in de praktijk om te kunnen zetten. **Docentprofessionalisering** is dus een belangrijk speerpunt van onze programmalijn binnen het primair onderwijs.

We verkiezen een holistische, evidence informed aanpak boven het faciliteren van kleinere losse projecten in het po omdat onze visie is dat meertaligheidsbeleid en –didactiek geen ‘leuk projectje’ is, maar een basisvoorwaarde voor goed onderwijs. Om dit duurzaam neer te zetten binnen onze provincie is een langdurig begeleidingstraject op maat voor scholen noodzakelijk.

Het jaar 2025 staat in het teken van het scheppen van een aantal belangrijke randvoorwaarden:

Projectplan finaliseren

Het finaliseren van een **projectplan en –aanpak** op basis van actueel wetenschappelijk onderzoek en overleg met verschillende stakeholders. Dit houdt ook in dat de **samenwerking** tussen 't Hoes en externe stakeholders (denk aan NHL Stenden, pabo's in Limburg, Onderwijsmonitor Limburg) geconcretiseerd en geformaliseerd zal worden.

Wanneer: Q1, Q2 2025

Resultaat: een projectplan met o.a. duidelijke doelen en formele afspraken over samenwerking met externe partners.

Kennismakingsgesprekken

Het voeren van **kennismakingsgesprekken** met een aantal scholenkoepels en basisschooldirecties verspreid over de provincie die interesse tonen in het project, om specifieke behoeftes en wensen op te halen.

Wanneer: Doorlopend 2025

Resultaat: een netwerk van scholen verspreid over de provincie dat op de hoogte is van het project en mogelijk wil deelnemen

Educatief medewerker aanstellen en inwerken

Het aanstellen en inwerken van een **educatief medewerker** die naar het voorbeeld van de skoalstippers in Friesland een belangrijke netwerk- en contactfunctie gaat vervullen tussen de scholen en 't Hoes (ook reeds vermeld bij de programmalijn Zjuulke)

Wanneer: Q2, Q3, Q4 2025

Resultaat: een collega die op de hoogte is van de doelstellingen en werkwijze binnen het project en een goede, betrouwbare schakel kan vormen tussen scholen en 't Hoes
N.B. De kosten van deze extra personele inzet zijn opgenomen in de begroting.

Onboarding van scholen

Onboarding van eerste scholen (streven = 6 scholen), denk daarbij aan het aanstellen van docentcoördinatoren (2u/w) die binnen hun school de lead hebben, het opstellen van een persoonlijk plan van aanpak voor de school (doelen, acties, verantwoordelijkheden, evaluatie, etc.).

Wanneer: Q3, Q4 2025

Resultaat: een klein netwerk van scholen verspreid over de provincie met duidelijke ontwikkeldoelstellingen (*theory of change*) en een serieuze professionaliseringscultuur

Inspiratie- en professionaliseringssessies

Herintroduceren van **inspiratiebijeenkomsten** en **deskundigheidsbevorderingssessies** voor geïnteresseerde en reeds deelnemende scholen om zo het veld bij elkaar te brengen, waar mogelijk in samenwerking met het project Zjuulke, om professionals uit voorschoolse opvang, po en vo ook met elkaar in gesprek te laten gaan en zo op termijn bij te dragen aan kruisbestuiving en een doorgaande leerlijn Limburgs/meertaligheid.

Wanneer: Q3, Q4 2025

Resultaat: scholennetwerk aangevuld, projectbekendheid vergroot, reeds aangehaakte scholen betrokken en van elkaar laten leren, professionals uit voorschoolse educatie en primair onderwijs zijn op de hoogte van de projecten van 't Hoes en van elkaars acties

Interne professionalisering

Een **werksessie** met collega's van NHL Stenden om medewerkers van 't Hoes te **professionaliseren** t.b.v. het inrichten en verzorgen van eerdergenoemde deskundigheidsbevorderingssessies.

Wanneer: Q3 2025

Resultaat: Medewerkers van 't Hoes zijn in staat om deskundigheidsbevorderingssessies binnen de programmaliijn Meer Kansen met Meertaligheid aan te bieden

Onderzoeksplan afstemmen

Een **werksessie** met collega's van NHL Stenden om het **begeleidende onderzoek** verder uit te werken. In het projectplan zijn doelen geformuleerd. Van belang is dat deze doelen periodiek gemonitord en geëvalueerd worden. Aansluitend bij het moederproject uit Leeuwarden moeten er afspraken worden gemaakt over o.a. onderzoeksvragen, welke data er verzameld worden, op welke manier, en hoe en door wie deze geanalyseerd worden.

Wanneer: Q3, Q4 2025

Resultaat: Een begeleidend onderzoeksplan bij het projectplan bestaande uit doelen, onderzoeksvragen en methoden voor dataverzameling en -analyse

Communicatie

Werken aan de **communicatie** vanuit 't Hoes over het project: Denk aan logo en huisstijl, het project op de kaart zetten, zichtbaarheid en vindbaarheid vergroten.

Wanneer: doorlopend 2025

Resultaat: voor de buitenwereld is duidelijk wat 't Hoes te bieden heeft op het gebied van het stimuleren van het Limburgs in het primair onderwijs; scholen weten 't Hoes te vinden als zij vragen hebben over het inbedden van Limburgs/meertaligheid binnen hun beleid

In het hoofdstuk over onderzoek- en kennisdeling was ook reeds sprake van het mogelijk doorontwikkelen en afnemen van een enquête om attitudes en behoeftes onder onderwijzend

personeel en materiaalontwikkelaars in Limburg ten aanzien van dialecteducatie in kaart te brengen. De opbrengsten van deze vragenlijst kunnen richting geven aan ons verdere beleid.

TOTAAL: €30.000,-

Limburgs als tweede taal

Leef Limburgs

Leef Limburgs is dé Limburgs als tweede taal (Lt2) lesmethode. De methode richt zich op het vergroten van de luister- en spreekvaardigheid in het Limburgs. De cursus werkt toe naar een provinciale dekking in de zes taalgebieden (Kleverlands, Mich-kwartier, Oost-Limburgs, Centraal Limburgs, Ripuarisch, Ripuarische overgangsdialecten) en wordt in 2025 aangeboden in negen regio's (Venlo, Weert, Panningen, Roermond, Echt, Sittard, Kerkrade, Heerlen en Maastricht). De leergang is specifiek gericht op de regio waar cursussen worden aangeboden, zonder de volledige diversiteit van het Limburgs met alle dialecten uit het oog te verliezen. Naast een uitgebreide inhoud op talig vlak bevat de cursus ook een uitgebreid aanbod aan regionale cultuur, literatuur, geschiedenis, muziek en meer.

De programmaliijn Limburgs als tweede taal / Leef Limburgs bestaat uit de volgende pijlers:

- Ontwikkeling
- Deskundigheidsbevordering
- Kwaliteitsbewaking

Ontwikkeling

Beheer Lt2 lesmethode Leef Limburgs

De Lt2 lesmethode Leef Limburgs is ontwikkeld door het auteurscollectief Leef Limburgs, bestaande uit Esther van Loo, Marjo Jaski, Bas Vissers en Gino Morillo-Morales. Het auteursrecht van de ontwikkelde methode ligt bij hen. In 2025 wordt de volledige coördinatie van Leef Limburgs overgedragen aan 't Hoes. Deze overdracht vraagt om afspraken omtrent de bescherming van het auteursrecht en de omgang met de methode door 't Hoes.

Wanneer: Q1 en Q2 2025

Actie: de bescherming van het auteursrecht wordt vastgelegd in een overeenkomst tussen de auteurs onderling. Met inachtneming van deze overeenkomst wordt er een overeenkomst opgesteld tussen het auteurscollectief Leef Limburgs en 't Hoes veur 't Limburgs m.b.t. het beheer van de methode door 't Hoes.

Resultaat: een overeenkomst tussen het auteurscollectief Leef Limburgs en 't Hoes veur 't Limburgs m.b.t. het beheer van de Lt2 lesmethode Leef Limburgs.

Uitgave Lt2 methode Leef Limburgs

De Lt2 lesmethode Leef Limburgs is uitgewerkt in een tweetal basisvarianten, te weten 'Oostelijke Mijnstreek' (regio Heerlen) en 't Smaalste Stökske' (regio Echt).

In 2023 en 2024 zijn de basisvarianten in een aantal cursus-cycli gebruikt wat deze varianten in 2025 klaar maakt voor een definitieve eerste uitgave.

Wanneer: Q3 en Q4 2025

Acties:

- Een laatste redactieronde op basis van praktijkervaringen door het auteurscollectief;
- Ontwikkeling huisstijl, aansluitend bij de huisstijl van 't Hoes veur 't Limburgs;
- Uitgave van de methode.

Resultaat: twee uitgegeven basisvarianten van de Lt2 methode Leef Limburgs.

Hertaling Lt2 methode Leef Limburgs

In 2025 werk 't Hoes aan de dekking van Leef Limburgs in de zes taalgebieden van de provincie Limburg. De lesmethode wordt hertaald naar de regio's Kerkrade, Panningen en Weert. In Venray wordt gewerkt aan het samenstellen van een groep hertalers.

Wanneer: doorlopend 2025

Acties: samenstellen en begeleiden van groepen hertalers; opnemen van het ondersteunende audio- en videomateriaal.

Resultaat: vier nieuwe varianten van de Lt2 lesmethode Leef Limburgs.

Deskundigheidsbevordering

Leef Limburgs meet-up

De Leef Limburgs meet-up is een halfjaarlijks netwerkmoment voor alle docenten, hertalers en facilitators (o.a. bibliotheekmedewerkers) van de Lt2 cursus Leef Limburgs. Het netwerkmoment vergroot de provinciale cohesie en deskundigheid rond Leef Limburgs. De meet-up brengt alle betrokkenen rond Leef Limburgs met elkaar in contact, maakt onderlinge uitwisseling mogelijk en biedt deskundigheidsbevordering in de vorm van lezingen en werkvormen.

Wanneer: Q1 (maart) en Q4 (oktober) 2025

Actie: organiseren netwerkbijeenkomst Leef Limburgs.

Resultaat: twee netwerkbijeenkomsten Leef Limburgs; werkveld geïnformeerd en geïnspireerd.

Ontwikkeling Klasse! - Cursus Limburgse taal voor docenten en professionals

Met als startpunt een subsidie voor basisvaardigheden van de Vereniging van Leraren in Levende Talen heeft Levende Talen Limburgs het initiatief genomen om een cursus te ontwikkelen ter professionalisering van docenten Limburgs als tweede taal. Levende Talen Limburgs en 't Hoes werken sinds 2025 samen aan de verdere ontwikkeling van reader en cursus en aan de overdracht van de coördinatie naar 't Hoes.

De basisreader voor deze cursus wordt thematisch opgezet en biedt een breed overzicht rondom de Limburgse taal (denk aan historie, beleid, grammatica, wetenschap, etc.).

De cursus zal aanvangen in 2026. Op termijn zal deze cursus ook als verdiepingscursus Limburgs aangeboden worden voor professionals buiten het onderwijs, voor eenieder die zich op een professionele manier wil kunnen verhouden ten opzichte van het Limburgs.

Wanneer: Q1 en Q2 2025

Acties: inhoud reader finaliseren;

Resultaat: basisreader Klasse! gereed.

Kwaliteitsbewaking

Vergelijkend onderzoek masterstudent NT2: Docent en Expert binnen de cursussen Leef Limburgs.

Wanneer: Q1 en Q2 2025

Acties: stagebegeleiding bieden

Resultaat: stageverslag en scriptie, input voor de doorontwikkeling van de cursussen Leef Limburgs.

TOTAAL: €25.000,-

Informatiebeheer

Het Hoes veur 't Limburgs volgt in haar informatiebeheerstrategie (inter-)nationale standaarden. Het Hoes gebruikt met name de benadering van de 'Nationale strategie Digitaal Erfgoed' (NDE). De NDE kent in haar benadering een drielagenmodel: houdbaar, bruikbaar en zichtbaar. Hieronder lichten we deze drie lagen toe binnen de context van de Limburgse taal:

- **Houdbaar:** Het Hoes werkt met samenwerkingspartners aan het veiligstellen van fysieke en digitale informatie over en in de Limburgse taal. Gezamenlijk worden de mogelijkheden verkend voor opslag, worden hierover onderlinge afspraken gemaakt en worden er tools en andere hulpmiddelen ingezet die helpen informatieverlies te voorkomen. Op deze manier blijven de informatiebronnen op de lange termijn beschikbaar voor gebruikers van de Limburgse taal.
- **Bruikbaar:** Het Hoes werkt met samenwerkingspartners aan het standaardiseren, met elkaar verbinden en bewerken van informatie over en in de Limburgse taal. Dit gebeurt bijvoorbeeld door middel van linked open data en door Limburgs taalmateriaal (geschreven, audio en beeld) met identieke gestandaardiseerde termen te beschrijven. Hiernaast wordt taal informatie bewerkt a.d.h.v. internationale standaarden als de CLARIN Standaard en Kloekecodes van het Meertens Instituut. Zo maken Limburgse taalorganisaties informatie over hun digitale collecties en Limburgse taaldata beter vindbaar en bruikbaar voor mens én machine.
- **Zichtbaar:** Het Hoes en samenwerkingspartners bundelen hun krachten om de digitale dienstverlening optimaal af te stemmen op de uiteenlopende wensen van een brede groep gebruikers. Van geïnteresseerden in de Limburgse taal tot journalisten, van makers tot wetenschappers en van docenten tot pedagogisch medewerkers. Dit bereiken zij door gezamenlijk online diensten te ontwikkelen, onderzoek te doen en kennis uit te wisselen. Hiermee kan een rijke taalervaring worden geboden.

Documentatie

Het Hoes houdt een database bij met een overzicht van materialen over en in de Limburgse taal. Wanneer deze materialen in 't Hoes beschikbaar zijn wordt dit in de database vermeld.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: materialen waar 't Hoes van op de hoogte is verwerken in de database.

Resultaat: een overzicht van materialen over en in de Limburgse taal.

Limburgs Corpus

Om het Limburgs toegankelijk te maken voor onderzoek en om gebruik te kunnen maken van digitale toepassingen zoals spraakherkenning, spellingscorrectie, en machinevertaling werkt 't Hoes met de samenwerkingspartners Limbörgse Academie en Maastricht University (FASoS) aan de ontwikkeling van een openbaar toegankelijk, gestandaardiseerd corpus. Corpora zijn databases waarin grote hoeveelheden bronmateriaal van een taal zijn opgenomen (boeken, poëzie, dagelijkse gesprekken, internetblogs, etc).

Wanneer: oktober 2024 t/m oktober 2025

Actie: Andreas Simons wordt aangesteld bij Maastricht University (FASoS) en zal onder begeleiding van Leonie Cornips (Universiteit Maastricht) en Yves Scherrer (Universiteit Oslo) werken aan een digitale infrastructuur om een Limburgs Corpus te kunnen hosten, beheren en aanvullen. Het project bestaat uit drie fases. In 2024 is in Fase 1 gewerkt aan:

- Duurzame data-opslag;
- Een database voor metadata;
- Een beheerinterface;
- Compatibiliteit met NLP (natural language processing) tools;

- Beveiliging;
- Toegangsbeheer.

In 2025 zal Fase 2 zich richten op het uitbouwen van het Limburgs Corpus door het verzamelen van Limburgs taalmateriaal uit diverse registers en taalregio's van Nederlands en Belgisch Limburg. Fase 3 zal zich richten op het open access toegankelijk maken van het corpus voor onderzoekers en ontwikkelaars.

Resultaat: een digitale infrastructuur om een Limburgs Corpus te kunnen hosten, beheren, en aanvullen. Een primitieve bewerkte versie van het corpus, gebruiksklaar en open source beschikbaar voor verder onderzoek en toepassingen in industrie.

Informatiebeheerplan Limburgse taal 2026-2029

Met het credo 'de basis op orde' werkt 't Hoes in 2025 aan de ontwikkeling van een informatiebeheerplan. Dit informatiebeheerplan biedt een overzicht van:

- De behoeften op het gebied van informatie en technologie;
- De informatievoorzieningen passend bij de behoeften;
- De benodigde diensten, systemen en infrastructuur;
- De partners die een rol spelen in de ontwikkeling en het beheer van deze informatievoorzieningen;
- De implementatie van de gewenste informatievoorzieningen.

Wanneer: Q2 (mei), Q3 en Q4 (november) 2025

Actie: het onderzoek zal bestaan uit: deskresearch, interviews met belanghebbenden, een workshop en een ontwerpessie. Het redactionele werk resulteert in een rapport met de volgende hoofdstukken:

- Een beschrijving van de strategische context (doelstellingen, governance, partners, activiteiten van 't Hoes);
- Inventarisatie van de informatie- en technologiebehoeften van 't Hoes;
- Schets van de gewenste informatiehuishouding;
- Voorstel om te komen tot implementatie vanaf 2026, inclusief financiële paragraaf.

Resultaat: informatiebeheerplan Limburgse taal 2026 - 2029

TOTAAL: €30.000,-

Taalpromotie

Het Hoes werkt proactief aan het promoten en zichtbaar maken van de voordelen van meertaligheid en het gebruik van de Limburgse taal in de diverse domeinen van de Limburgse samenleving. Daarmee maakt 't Hoes kennis over meertaligheid en de Limburgse taal toegankelijk voor het brede publiek, zowel offline als online.

Doorontwikkeling huisstijl

De huidige huisstijl van 't Hoes is in 2023 met beperkt beschikbare middelen ontwikkeld. Sinds 2023 heeft 't Hoes een sterke groei doorgemaakt in haar bezetting en activiteiten in diverse domeinen. In 2025 wordt ingezet op de doorontwikkeling van de huisstijl passend bij de huidige vorm van 't Hoes als volwaardig kennis- en expertisecentrum.

Wanneer: Q2 en Q3

Actie: selectie vormgever (april) en oplevering doorontwikkelde huisstijl (juli).

Resultaat: een huisstijl passend bij een kennis- en expertisecentrum.

Doorontwikkeling website

De huidige website van 't Hoes is in 2023 met beperkt beschikbare middelen ontwikkeld. Het primaire doel was destijds de zichtbaarheid en vindbaarheid van 't Hoes. De website heeft dit doel gediend gedurende de eerste twee jaar van 't Hoes. De website beschikt echter niet over de functionaliteiten die 't Hoes als kennis- en expertisecentrum in staat stelt kennis en expertise met betrekking tot meertaligheid en de Limburgse taal laagdrempelig toegankelijk te maken. In 2025 wordt ingezet op de doorontwikkeling van de website.

Wanneer: Q2, Q3 en Q4

Actie: selectie webdeveloper (mei), start web development (juni), technische oplevering nieuwe website (september) en lancering nieuwe website (oktober).

Resultaat: een website die een volwaardig platform is om kennis en expertise over meertaligheid en de Limburgse taal laagdrempelig toegankelijk te maken voor een breed publiek.

Campagne Limburgse taal

In samenwerking met de Provincie Limburg voert 't Hoes een meerjaren-campagne uit (2025-2027), die de Limburgse taal in het dagelijks leven normaliseert en over de voordelen van meertalig opgroeien informeert. De boodschap van de campagne is: *De Limburgse taal mag er zijn en het gebruik ervan heeft voordelen.*

De campagne maakt het publiek (18-40 jarigen, bestaande uit (jonge) professionals, jonge ouders en gezinnen) ervan bewust hoe de Limburgse taal door alle lagen van de samenleving heen, in verschillende (informele én formele) situaties en door native en non-native speakers gebruikt wordt. Het gebruik van de taal wordt genormaliseerd. Ook laat de campagne zien dat Limburgs er overal mag zijn. Bovendien informeert zij over de voordelen van meertaligheid en nodigt de campagne de doelgroep uit de Limburgse taal bewust in te zetten en te gebruiken. Aanvullend wordt de doelgroep bekend gemaakt met 't Hoes als kenniscentrum en partner in de provincie.

Wanneer: Q2, Q3 en Q4.

Actie: selectie full-service bureau voor de doorontwikkeling van het campagneplan en de uitvoer van de campagne (mei) en uitrol eerste campagne uitingen (oktober).

Resultaat: een campagne gericht op normalisatie, bewustwording, kennisdeling over de voordelen van meertaligheid, en activatie.

Contentcreatie

Het Hoes maakt gebruik van verschillende offline en online communicatiemiddelen en -kanalen om te informeren en inspireren over projecten en kennis en kunde over de Limburgse taal. Denk daarbij aan website, social media, nieuwsbrief, persberichten, flyers en posters.

Wanneer: doorlopend 2025

Actie: contentcreatie rond meertaligheid, de Limburgse taal en de activiteiten van 't Hoes.

Resultaat: zichtbaarheid van kennis- en informatie over meertaligheid, de Limburgse taal en activiteiten van 't Hoes.

TOTAAL: €120.000,-

Onder voorbehoud

Vooruitblik

Het Hoes veur 't Limburgs heeft de missie actief te zijn in alle domeinen van de samenleving. Het Hoes zal haar werkzaamheden binnen haar huidige beleidsprioriteiten in de komende jaren verder uitbouwen en bestendigen. Daarnaast willen we bouwen aan een netwerk binnen andere domeinen, onder andere binnen het domein zorg en welzijn.

Zorg & Welzijn

Coördinator Zorg & Welzijn aanstellen en inwerken

In 2025 wordt 't Hoes actief in het domein Zorg & Welzijn. Onder Zorg & Welzijn verstaat 't Hoes alle praktijken gelieerd aan de fysieke, mentale en sociale gezondheid van mensen. Dit jaar zal in het teken staan van het in beeld krijgen van de huidige positie van meertaligheid en de Limburgse taal in het zorg- en welzijnswerk. In Q2 wordt een coördinator Zorg & Welzijn geworven. Deze coördinator wordt verantwoordelijk voor:

- De kennisopbouw binnen 't Hoes rond taalgebruik in zorg- en welzijnswerk;
- Het signaleren van behoeftes en uitdagingen ten aanzien van het gebruik van de Limburgse taal onder zorg- en welzijnsorganisaties, hulpverleners en hulpontvangers;
- Projecten rond de inzet van het Limburgs in het contact tussen hulpverlener en hulpontvanger;
- Het leggen en onderhouden van contact met relevante partners in het werkveld.

Wanneer: Q2, Q3, Q4 2025

Resultaat: Een collega die een beginnend beeld heeft van de huidige positie van meertaligheid en de Limburgse taal in het zorg- en welzijnswerk.

NB. De kosten voor deze extra personele inzet zijn ondergebracht in de begroting.

Bijdrage kansrijke projecten

De afgelopen jaren heeft de Provincie Limburg de regeling Limburgse taal als onderdeel van de nadere Subsidieregels Erfgoed 2022-2024 t.b.v. het *“bestendigen en/of uitbreiden van het gebruik van de Limburgse taal”* uitgevoerd. In 2025 wordt er gekozen voor een andere invulling van de regeling: Het Hoes biedt een bijdrage aan kansrijke Limburgse taalprojecten, passend binnen de prioriteringen van 't Hoes. De bijdrage van 't Hoes bestaat uit een laagdrempelige, *low-stakes* subsidierегeling en een meer *high-stakes* prijsvraag. Beide worden hieronder toegelicht.

Subsidierегeling 'Zichtbaarheid Limburgse taal'

De regeling 'Zichtbaarheid Limburgse taal' is een laagdrempelige regeling met als doel de zichtbaarheid en het gebruik van de Limburgse taal in de publieke ruimte in Limburg te vergroten. Denk hierbij aan websites, brochures, menu's, plattegronden, productbeschrijvingen en apps. Dit geldt ook voor het hoorbaar maken van het Limburgs. Bijvoorbeeld door middel van een Limburgse tourguide in een museum, reclame-uitingen, podcasts of stadswandelingen in het Limburgs.

Deze regeling past bij het doel van 't Hoes om het Limburgs in alle domeinen van de samenleving te normaliseren. Ook sluit deze in steek aan bij de doelstellingen van de publiekscampagne in samenwerking met Provincie Limburg. Bovendien putten we hierbij uit een succesvol voorbeeld van taalpromotieinstituut Afûk in Leeuwarden.

Door het *low-stakes* karakter van deze regeling en de duidelijke richtlijnen die grotendeels uit Friesland kunnen worden overgenomen, is deze regeling bovendien praktisch en werkbaar voor de medewerkers van 't Hoes.

De maximale bijdrage binnen deze regeling is €2.500,-. Met deze regeling hopen we relatief snel op veel plekken impact te kunnen hebben wat betreft de zichtbaarheid van het Limburgs.

Wanneer: Q4

Subsidieplafond: € 50.000,-

Prijsvraag Limburgse taal

De prijsvraag Limburgse taal is gericht op kostbaardere initiatieven die het gebruik van de Limburgse taal stimuleren. Hiervoor geldt dat ten minste de doelgroep 0-18 jarigen dient te worden aangesproken, passend bij de beleidsprioriteiten van 't Hoes. Verdere kaders leiden we af van de Prijsvraag Limburgse taal 2021 en de afgelopen provinciale subsidierегeling Limburgse taal.

Inzendingen bestaan uit een projectplan (waarbij we aanhaken bij de schrijfwijzer van het Huis voor de Kunsten Limburg) en een begroting.

De prijsvraag kent een indieningstermijn waarna 't Hoes uit de inzendingen vijf prijswinnaars kiest. Door het werken met een indieningstermijn zijn extra werkzaamheden rondom het beoordelen van de inzendingen voorspelbaar en in te passen in de dagelijkse werkzaamheden van 't Hoes. Dit maakt deze aanpak praktisch en werkbaar.

De prijswinnaars ontvangen ieder € 10.000,- voor de uitvoer van hun project.

Wanneer: Q4

Prijzenpot: € 50.000,-

TOTAAL: €100.000,-